

Luc Bonneux

Nep is wetenschap en wetenschap is nep

VINCENT BOON

Gendernepstudies

In 1996 publiceerde Alan Sokal, een natuurkundeprofessor, een goedgegeschreven maar volslagen idioot artikel in het academisch tijdschrift *Social Text*. De redacteurs traptten in de val van natuurkundig jargon en hoogdravende citaten die feitelijke nonsens waren. Later schrijven Sokal en de Belg Jean Bricmont, een theoretisch fysicus, hierover een boek. Hun doelwit is het postmoderne antiwetenschappelijke gezwets dat begrippen aan de natuurkunde ontleent maar geen benul heeft van wat ze betekenen. Sokal en Bricmont larden hun boek overvloedig met lange citaten uit academische tijdschriften. Het ene is nog gestoorder dan het andere. Ze tonen meesterlijk hoe de schijnbare diepzinnigheid niet meer is dan opgeblazen en opzettelijk vertroebelde taal.

Het nieuwste experiment in dezen komt van een drietal: een filosoof, een wiskundige en een letterkundige. Ze publiceren bizarre claims in grapartikelen. Hun gekste artikel, 'Human reactions to rape culture and queer performativity in urban dog parks in Portland, Oregon', wordt gepubliceerd in een belangrijk academisch tijdschrift voor 'genderstudies'. Het wordt er hooggeprezen als 'een belangrijke bijdrage aan de feministische dierlijke geografie'. De denkbeeldige Helen Wilson beschrijft hondenlosloopegebieden als 'onderdrukkende parken die, door zowel mensen als dieren in hegemoniale patronen van genderconformiteit op te sluiten, zich effectief verzetten tegen iedere aanzet tot emancipatoire verandering'. 'Hondenparken zijn petriscalen voor een hondse "verkrachtingscultuur"'. Elders beweren de auteurs dat door zichzelf vaker anaal te penetreren met seksspeeltjes, mannen 'hun transfobie doen afnemen' en 'hun feministische waarden toenemen'. Sceptische wetenschappers en journalisten lachen zich een krik, om vervolgens vast te stellen dat de hele Helen Wilson en haar instituut niet lijken

te bestaan. Dat dwingt de auteurs zichzelf bekend te maken. De hilariteit is groot. Onderzoekers in de genderstudies zien er nochtans de grap niet van in. Ze vermoeden een complot van 'nieuw rechts' en suggereren dat de grappenmakers zijn betaald door rechtse partijen om genderstudies in diskrediet te brengen. Hun complottheorie bevestigt wat de auteurs van de grapstudies beogen: dat een type 'genderonderzoek' niets onderzoekt maar alles interpreteert vanuit een enge ideologie. De grappenmakers beschrijven deze als 'grievance studies', 'aanklaagstudies'. Alle denkbare en ondenkbare elementen van de (vooral) westerse cultuur worden geproblematiséerd om aan te klagen hoe die bijdragen aan de onderdrukking van mensen op basis van hun geslacht, huidskleur, seksuele voorkeur of eender wat. Alle bevindingen worden geprangd in de ideologie van onderdrukking. De grap-auteurs vinden dat er belangrijk onderzoek is te doen naar geslachtsverschillen en dat er niets mis is met feministisch activisme. Maar het doel van wetenschap is betrouwbare kennis verwerven, geen drogredeneringen ontwikkelen in dienst van een ideologie.

Genderstudies zijn een gemakkelijk doelwit. Google 'ridiculous gender studies'. Daar kan geen satire tegenop. Maar ze zijn symptomatisch voor een academie die niet meer op zoek is naar kennis, maar zichzelf bedient. Nepstudies zetten op voorhand bekende resultaten in de markt. Deze moeten dienen om onderzoekslijnen en daarop gebouwde carrières in stand te houden. Ook al zijn die onderzoekslijnen allang overleden of waren ze altijd al nep of hype. Jonge mensen zwemmen in de fuik en leren dat nep wetenschap is en wetenschap nep. Ze halen een nepproefschrift en worden gevangen in de logica van nepwetenschap: het reproduceren van meer neponderzoek om de kop boven financieel water te houden. Het is een ramp. ■